

Dokumentet er under
revidering - sommer 2016

Læsepolitik for
Fjelstervang
Skole

Det overordnede mål for sprog og læsning i Ringkøbing-
Skjern Kommune er,

at alle børn og unge udvikler sprog- og læsefærdigheder, som både kan anvendes til personlig udvikling og sætter dem i stand til at deltage aktivt i uddannelse, arbejde og samfundsliv.

i

Udvikling af skriftsproglig kompetence kan ikke isoleres til noget, der foregår i skolens danstimer. Det sociale, kulturelle og sproglige miljø for skolen har afgørende betydning.

uden

Forudsætninger for at lære at læse og skrive grundlægges længe før skolealderen og hænger bl.a. nøje sammen med barnets talesprogsudvikling.

En tilfredsstillende sproglig udvikling er derfor afhængig af, at forældrene aktivt stimulerer barnet; dette sker bl.a. gennem samtale, sproglige lege og oplæsning. Deltagelse i kulturelle oplevelser og brug af tilbud såsom biblioteker og museer er også væsentlige faktorer i dannelsen af relevante sproglige færdigheder.

En styrkelse af basale skriftsproglige kompetencer er ligeledes betinget af, at alle, der arbejder med børn og unge, er bevidste om, at de har et medansvar; dette gælder både for dagplejere, dagplejepædagoger, pædagoger i institutioner, SFO- og klubmedarbejdere og undervisere.

I skolen er det derfor ikke kun dansklærernes opgave at arbejde med udvikling af sprog og læsning. Faglærerne har også i høj grad ansvaret for, at elevernes læsefærdigheder øges; dette kan bl.a. ske gennem undervisning i de for fagene relevante læsemåder og strategier.

I tilknytning til det overordnede mål fastsættes derfor følgende delmål:

- Forældre og alle ansatte, der arbejder med børn og unge, udvikler bevidsthed og viden om børns sprog- og læseudvikling – herunder sam menhængen mellem tale- og skriftsprog.
- De 0-6-årige børn udvikler et alderssvarende og velfungerende tale sprog samt viser interesse for og eksperimenterer med skriftsproget.
- Eleverne tilegner sig, videreudvikler og anvender gode, fleksible læsefærdigheder gennem hele skoleforløbet som baggrund for tilegnelse af kundskaber i alle skolen fag.

Side

Læsepolitik for Fjelstervang Skole

Vision

At eleverne kan forlade skolen med læselyst og skriveglæde og en sproglig kompetence, der giver dem et sikkert fundament i deres videre liv.

Målet er

- At få skabt en rød tråd i arbejdet med læsning og skrivning gennem hele skoleforløbet
- Handleplan
- LUS¹ indføres som evaluering for alle elever til og med 4. klasse og for elever i særlige vanskeligheder i 5. og 6. klasse.
- Der afholdes et teammøde en gang om året med fokus på læsning, hvor læsevejleder og skoleleder deltager.
- Eleverne introduceres til brug af skriveprogrammer og skrive-støtte fra 0. klasse.
- Der gøres en særlig indsats for forældrenes støtte og opbakning til børnenes læseindlæring via læsefolder og oplysning på forældremøder i fase 1
- Skriftsprogsindlæringen er ikke en opgave for dansklærerne alene. Den indgår i alle fag.
- Læsning er alle fags "moder" og derfor et fællesanliggende.
- Forældrene er en aktiv del af børns læse- og skriveudvikling.

Særlig indsats

- De læsesvage elever skal have værktøjet i orden i form af computer og lyd. De meget læsesvage elever skal have deres egen it-rygsæk.
- De læsesvage elever kræver en særlig indsats, og de tilbydes derfor kurser i støttecenteret.
- Forældre vil altid blive orienteret forud for "særlig indsats"

¹
~~LUS – Læseudviklingskema fra~~ *Læseudvikling – bogen om Ny LUS* oversat og bearbejdet af Kirsten Kold
An-dersson.

Side **3** af **17**

Børnehaveklassen

Mål

- Eleverne kender de "4 alfabeter" (bogstavlyd, bogstavnavn bogstavtegn og bogstavets bevægelse)
- Eleverne kan skrive bogstaverne og kender bogstavhuset
- Fortrolighed med at læseoplevelser er gode oplevelser
- Fornemmelse for at ord dannes ved at sætte lyde sammen
- Efter 0. klasse er målet, at eleverne er nået til LUS punkt 6 – Bruger bogstavlyden, ofte det første bogstavs lyd, for at afkode nye ord i teksten

Handling

- Læsebånd på skolen hver dag 15 min.
- Via leg, rim og remser læres de "4 alfabeter"
- Højtlesning og dialogisk højtlesning
- Legeskrivning – at skrive sig til læsning
- Arbejde med ordforråd i form af lege, plakater m.v.
- Faste besøg på læringscenteret

It

- Brug af programmer med bogstavlege
- Brug af programmer på iPad
- Brug af programmet Hop om bord (Kaptajn Karlsen)
- Diverse programmer fra Mikroværkstedet
- Brug af skriveprogram med skrivestøtte (CD-ord)

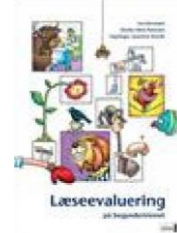
Test og evaluering

- Bestemt af RKSJ tages i efteråret en sprogvurderingstest, så børnehaveklasselederen tidligt kan få indsigt i det enkelte barns lyd- og

bogstavkendskab og skriftsproglige udvikling. Der følges op på det enkelte barn i april/maj

- Der laves en KTI test– Kontrolleret Tegne Itagttagelse i efteråret • Der evalueres løbende ved hjælp af LUS.

Side

1. klasse

Mål

- Efter 1. klasse er målet, at eleverne er nået til LUS punkt 10
-Anvender og skifter mellem formålsbestemte strategier i en efterhånden
funktional læsning af enkle tekster
- Bogstaverne er indlært og automatiseret (de fire alfabeter)
- Kan læse bøger med Lix 5-10
- Bruger skriftsproget selvstændigt med børnestavning til små historier, lister og leg – kommunikerer med skrivning
- At de 120 hyppige ord mestres i høj grad

Handling

- Læsebånd på skolen hver dag 15 min.
- Måltrettet arbejde med ordforråd
- Højtlesning + dialogisk oplæsning
- Der arbejdes med læsestrategier (uglerne) som lydstavning, lydglidning og helhedslæsning

- Der arbejdes med børnestavning
- Niveaudelt læsekursus efter jul sammen med 2.kl.
- Fokus på de 120 hyppige småord
- Faste besøg på læringscenteret

It

- CD-ord
- 10 finger system
- Diverse programmer fra Mikroværkstedet

Evaluering

- Der evalueres løbende ved hjælp af LUS og læsemåleren
- Efter behov testes med OS 64 / OS 120 (efterår og forår)

Side

2. klasse

Mål

- At eleverne hele tiden læser i nærmeste udviklingszone
- Efter 2. klasse er målet, at eleverne er nået til LUS punkt 12 -Læser selvstændigt en ukendt tekst af et vist omfang inden for egen erfaringsverden, læsning er endnu ikke flydende, afkodningen kræver fortsat opmærksomhed, læsningen går i stå under afkodning af ukendte ord i den løbende tekst
- At eleverne kan stave til lydrette og hyppige ord i egne tekster
- Kan læse bøger med Lix 10-15

Handling

- Læsebånd på skolen hver dag 15 min.
- Målrettet arbejde med ordforråd
- Højtlesning+ dialogisk oplæsning
- Systematisk brug af frilæsning
- Faste besøg på læringscenteret
- Der arbejdes med børnestavning
- Niveaudelt læsekursus efter jul sammen med 1.kl.
- Fokus på de 120 hyppige småord

It

- CD-ord
- 10 finger system
- Diverse programmer fra Mikroværkstedet

Test og evaluering

- I 2. klasse national test i læsning
- Der evalueres løbende ved hjælp af LUS og læsemåleren
- Efter behov testes med OS 64 / OS 120
- ST 2-prøven tages inden 2. samtale i foråret

3. klasse

Side

Mål

- Alle elever er ved udgangen af 3. klasse automatiserede læsere med en høj grad af læsehastighed og rigtighedsprocent, hvis ikke benyttes eksterne samarbejdspartnere.
- Efter 3. klasse er målet, at eleverne er nået til LUS punkt 15
 - Læser flydende med god forståelse – foretrækker stillelæsning
- Funktionel læsefærdighed
- At eleverne bruger skriftsproget selvstændigt og ved udgangen af 3. klasse kan følge generelle lydregler og stave til lydrette og hyppige ord
- At eleverne efter 3. klasse har et grundlæggende kendskab til at skrive på computeren
- Kan læse bøger med Lix 15-20

Handling

- Læsebånd på skolen hver dag 15 min.
- Målrettet arbejde med ordforråd
- Højtlesning
- Systematisk brug af frilæsning
- Faste besøg på læringscenteret
- Fokus på de 360 mest brugte ord

It

- CD-ord
- 10 finger system
- www.frilæsning.dk
- www.superbog.dk
- Diverse programmer fra Mikroværkstedet

Test og evaluering

- I starten af 3. klasse ST2 i slutningen af 3.kl ST3
- DVO - testen af nonsensord inden efterårsferien
- Der evalueres løbende ved hjælp af LUS og læsemåleren • Efter behov (efterår og forår) testes med OS 120 / SL 60

Side

4. klasse

Mål

- Efter 4. klasse er målet, at eleverne er nået til LUS punkt 16
–Instruktionslæsning.

Læser en instruktion, arbejdsbeskrivelse, opskrift eller matematikopgave i flere led og viser forståelse gennem handling

- At eleverne kan skrive beskrivende, refererende og kreativt med et ordforråd tilpasset forskellige teksttyper
- At eleverne kan følge generelle lydregler i stavning og anvende afsnit og enkel tegnsætning
- At eleverne kan anvende grundlæggende tekstbehandling og søge på internet
- Kan læse bøger med Lix 20-25

Handling

- Læsebånd på skolen hver dag 15 min.
- Faste besøg på læringscenteret
- Produktion af boganmeldelser
- Fælles læste bøger
- Frilæsning
- Genrelæsning
- Forfatterskabslæsning
- Faglig læsning med diverse læsestrategier
- Skrivning af fiktions- og fagtekster
- Målrettet arbejde med ordforråd
- Fokus på de 360 mest brugte ord
- It

- CD-ord
 - 10 finger system
 - www.frilæsning.dk
 - www.superbog.dk
 - Diverse programmer fra Mikroværkstedet
-
- Test og evaluering
 - I starten af 4. klasse ST3 i slutningen af 4.kl ST4
 - National test i læsning
 - Der evalueres løbende ved hjælp af LUS og evt. læsemåleren
 - Efter behov (forår og efterår) testes med SL 60 /SL40

Side

5. og 6. klasse

Mål

- Efter 6. klasse er målet, at eleverne er nået til LUS punkt 18a
 - Bogslugerfasen.
- Læser med udbytte såvel skønlitterære bogserier i et større omfang, som faglige tekster, og kan anvende læsefærdigheden til forskellige formål
- At eleverne kan stave alle almindelige ord sikkert, bruge korrekte bøjningsformer og anvende afsnit og hensigtsmæssig tegnsætning
- At eleverne kan skrive på computer med funktionel skriveteknik
- Kan læse bøger med 25-35

Handling

- Læsebånd på skolen hver dag 15 min.
- Faste besøg på læringscenteret
- Produktion af boganmeldelser
- Genrelæsning
- Forfatterskabslæsning
- Fælles læste bøger
- Frilæsning
- Faglig læsning med diverse læsestrategier
- Skrivning af fiktions- og fagtekster
- Måltrettet arbejde med ordforråd

It

- CD-ord
- 10 finger system
- www.frilæsning.dk
- www.superbog.dk
- Diverse programmer fra Mikroværkstedet

- Test og evaluering
- I starten af 5. klasse ST4 og i slutningen af 5.kl ST5
- I starten af 6. klasse ST5 i slutningen af 6.kl ST6 • I 6.klasse national test i læsning

Side 9 af 17

Læringscenteret:

- Læringscenterets opgave er at fremme og styrke elevernes læsekompetence, læselyst og læseglæde. Skolebibliotekaren er til rådighed for elever og lærere med rådgivning og vejledning til eleveres fritidslæsning og læsning i forbindelse med undervisning.
- Læringscenteret er til rådighed med hensyn til inspiration og vejledning af lærere og pædagoger med henblik på det indholdsmæssige i projekter og andre daglige aktiviteter.
- Der laves udstillinger på læringscenteret af bøger og andre materialer til understøttelse af den daglige undervisning og i forbindelse med årets gang.

Læsevejlederen

- Skal støtte implementeringen af læseindsatsen på skolen
- Skal afholde en årlig konference med alle klasseteams omkring elevernes læsning
- Skal fungere som inspirator, vejleder og koordinator for skolens arbejde med at udvikle og styrke elevernes læselyst og skriftsprogskompetencer i hele skoleforløbet.

Støttecenteret

- Efter anvisning fra klasselæreren og i samarbejde med forældrene kan der oprettes periodevis læse- og stavekurser.

Side

LUS – Mål for læsning²

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til ...

Efter 0. klasse	LUS punkt 6	Bruger bogstavlyden, ofte det første bogstavs lyd, for at afkode nye ord i teksten
Efter 1. klasse	LUS punkt 10	Anvender og skifter mellem formålsbestemte strategier i en efterhånden funktionel læsning af enkle tekster
Efter 2. klasse	LUS punkt	Læser selvstændigt en ukendt tekst af et

	12	vist omfang inden for egen erfaringsverden, læsning er endnu ikke flydende, afkodningen kræver fortsat opmærksomhed, læsningen går i stå under afkodning af ukendte ord i den løbende tekst
Efter 3. klasse	LUS punkt 15	Læser flydende med god forståelse – foretrækker stillelæsning Funktionel læsefærdighed
Efter 4. klasse	LUS punkt 16	Instruktionslæsning. Læser en instruktion, arbejdsbeskrivelse, opskrift eller matematikopgave i flere led og viser forståelse gennem handling
Efter 6. klasse	LUS punkt 18 a	Bogslugerfasen. Læser med udbytte såvel skønlitterære bogserier i et større omfang, som faglige tekster, og kan anvende læsefærdigheden til forskellige formål

2

Ny revideret opstilling af trinmålene til LUS i forhold til Fælles Mål 2009 – Dansk. Udarbejdet af Kirsten Kold Andersson

Side

Bilag 1

LæseUdviklingsSkemaet, LUS

Fase 1: Den udforskende fase (opdagelsesfasen)

Læseren er successivt ved at tilegne sig læsefærdighed ved læsning af tekster med få ord på hver side, oftest med billeder, som teksten bygger på. Den forståelsesbaserede afkodning kræver stor energi og opmærksomhed i søgningen efter indholdet. Fra og med punkt

11 har læseren tilegnet sig funktionelle læsestrategier og konsoliderer nu sin læsefærdighed ved læsning af nogle længere tekster med færre billeder. Successivt mindskes fokus på afkodningen.

- Pkt. 1. Læser (finder) og skriver (tegner) sit eget navn.
- Pkt. 2. Kender læseretningen, at man læser fra venstre mod højre, oppefra og nedad og ved, hvordan man skifter linie.
- Pkt. 3. Har opdaget og viser, at det skrevne "kan man sige".
- Pkt. 4. Læser kendte ord i tekster ved hjælp af ordbilleder – Helordslæsning.
- Pkt. 5. "Udleder ud nye ord" ved hjælp af ord, der kendes i forvejen.
- Pkt. 6. Bruger bogstavlyden, ofte det første bogstavs lyd, for at afkode nye ord i teksten - korrigerer undertiden sig selv.
- Pkt. 7. Bruger efter behov bogstavernes lyde effektivt i læsningen - selvkorrektion er sædvanlig.
- Pkt. 8. Kan kommunikere med skreven tekst.
- Pkt. 9. Bruger bogstavernes lyde effektivt i læsningen af længere, ukendte ord.
- Pkt. 10. Anvender og skifter mellem formålsbestemte strategier i en efterhånden funktionel læsning af enkle tekster.
- Pkt. 11. Støtter sig fortsat til indholdet under anvendelsen af funktionelle læsestrategier for at få fat i meningen, stopper op, bliver hængende i afkodningen, der kræver megen opmærksomhed, læsningen går langsomt.
- Pkt. 12. Læser selvstændigt en ukendt tekst af et vist omfang inden for egen erfaringsverden, afkodningen kræver fortsat opmærksomhed, læsningen går i stå under afkodningen af ukendte ord i den løbende læsning, læsningen er endnu ikke flydende.

Fase 2: Den ekspanderende fase (etableringsfasen)

Læseren har nu et fundament for funktionelle læsestrategier og udvider sin læsning til at omfatte bøger med et meget større omfang, hvor det udelukkende er teksten, der bærer indholdet. Efter opnået kvalitet i den løbende læsning, optræder i denne fase tre nye læsemåder: Nemlig søgelæsning i pkt. 14, instruktionslæsning i pkt. 16 og dybde- og overblikslæsning i pkt. 19.

Side

Pkt. 13. Læser mere flydende, stopper fortsat en gang imellem.

Pkt. 14. Søgelæsning

Finder hurtigt ønskede oplysninger både i kendt og ukendt tekst Pkt. 15. Læser flydende med god forståelse - foretrækker stillelæsning.

Pkt. 16. Instruktionslæsning

Læser en instruktion, arbejdsbeskrivelse, opskrift eller matematikopgave i flere led og viser forståelse gennem handling.

Pkt. 17. TV-tekster

Forstår indholdet i udenlandske film og naturprogrammer ved hjælp af underteksterne.

Pkt. 18. Bogsluger

Læser meget, læser af lyst.

Pkt. 18 a. Læser med udbytte såvel skønlitterære bogserier i større omfang som faglige tekster og kan anvende læsefærdigheden til forskellige formål.

Pkt. 18 b. Har let ved at læse, læser fortrinsvis ungdomsbøger med personskildringer, miljø-beskrivelser og indre monologer.

Pkt. 18 c. Udvider sin læsning til forskellige genrer med større kompleksitet inden for voksenlitteraturen, magter at læse flere bøger parallelt.

Pkt. 19. Dybde- og overblikslæsning

Kan i en allerede læst tekst hurtigt få fat på nøglerne til tekstens indhold og struktur.

Fase 3 Den litterære fase

Kilde: Læseudvikling, bogen om Ny LUS

Af Bo Sundblad, Margaret Rudqvist og Birgitte Allard. Forlaget Alinea 2003

Bilag 2

CD-ord:

CD-ORD er et hjælpeprogram, der kan bruges af alle, men som er målrettet:

- personer med ordblindhed eller andre læse- og skrivevanskeligheder.
- personer med nedsat skrivefunktion (motorisk).
- alle, der kan have glæde af støtte til at læse og skrive tekster – i skolen, under uddannelse, på arbejdsmarkedet eller privat.

CD-ORD kan læse tekster højt på dansk, engelsk, tysk og andre sprog og kan anvendes på internettet, i tekstbehandling og i e-mail-programmet. Man kan ligeledes oprette egne ordbøger, der hjælper med stavning.

Skolen har en Elev Aftale, således at eleverne hjemme, via deres UNI-login, kan downloade CD-ORD fra www.mikrov.dk. CD-ORD er ligeledes installeret på skolens computere.

Side

Bilag 3

Fælles Mål 2009 - Dansk

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

• anvende sikre og automatiserede afkodningsstrategier til læsning af almindeligt brugte ord i alderssvarende tekster	• anvende sikre og automatiserede afkodningsstrategier til læsning af kendte og nye ord i alderssvarende tekster	• beherske sikre og automatiserede afkodningsstrategier til læsning af kendte og nye ord i forskellige teksttyper
• læse sprogligt udviklende tekster og bruge enkle læseforståelsesstrategier	• læse sprogligt udviklende tekster og bruge forskellige læseforståelsesstrategier	• læse sprogligt udviklende tekster og bruge varierede læseforståelsesstrategier

Det skrevne sprog - læse

• søge forklaring på ukendte ord	Trinmål efter 2. klassetrin	Trinmål efter 4. klassetrin	Trinmål efter 6. klassetrin
----------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • søge ordforklaring til forståelse af ord og fagudtryk 	<ul style="list-style-type: none"> • søge forklaringer på ord og fagudtryk i trykte og elektroniske ordbøger
<ul style="list-style-type: none"> • kende forskellige læseteknikker 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende forskellige læse-teknikker

<ul style="list-style-type: none"> • genfortælle indholdet og udtrykke forståelse af det læste 	<ul style="list-style-type: none"> • udtrykke forståelse af det læste mundtligt og skriftligt 	<ul style="list-style-type: none"> • fastholde hovedindholdet af det læste i skriftlig form
<ul style="list-style-type: none"> • læse fiktive og ikke-fiktive børnebøger og digitale tekster af passende sværhedsgrad 	<ul style="list-style-type: none"> • læse alderssvarende skøn- og faglitteratur og digitale tekster med god forståelse 	<ul style="list-style-type: none"> • læse alderssvarende skøn- og faglitteratur og digitale tekster hurtigt og sikkert med god forståelse og indlevelse
<ul style="list-style-type: none"> • begynde at læse sig til viden i faglige tekster 	<ul style="list-style-type: none"> • læse sig til danskfaglig viden 	<ul style="list-style-type: none"> • læse sig til danskfaglig viden
<ul style="list-style-type: none"> • opnå passende læsehastighed og præcision 	<ul style="list-style-type: none"> • tilpasse læsehastighed, præcision og læsemåde til formål, genre og sværhedsgrad 	<ul style="list-style-type: none"> • udvikle læsehastighed og tilpasse læsemåde til genre og sværhedsgrad

<ul style="list-style-type: none"> • læse med begyndende bevidsthed om udbyttet af det læste 	<ul style="list-style-type: none"> • læse med bevidsthed om eget udbytte af det læste 	<ul style="list-style-type: none"> • læse med øget bevidsthed om eget udbytte af det læste
<ul style="list-style-type: none"> • udvikle begyndende læserutiner 	<ul style="list-style-type: none"> • udvikle og vedligeholde hensigtsmæssige læserutiner 	<ul style="list-style-type: none"> • udvikle og vedligeholde hensigtsmæssige læserutiner og oparbejde læsekultur
<ul style="list-style-type: none"> • finde og vælge bøger til egen læsning 	<ul style="list-style-type: none"> • søge og vælge skøn- og faglitteratur på bibliotek og i digitale medier 	<ul style="list-style-type: none"> • søge skøn- og faglitteratur på bibliotek og internet til egen læsning og opgaveløsning
<ul style="list-style-type: none"> • læse lette norske og svenske ord og sætninger 	<ul style="list-style-type: none"> • læse lette og korte norske og svenske tekster 	<ul style="list-style-type: none"> • læse lette norske og svenske tekster

Side

Side

Det skrevne sprog – skrive

Trinmål efter 2. klassesettrin	Trinmål efter 4. klassesettrin	Trinmål efter 6. klassesettrin
<ul style="list-style-type: none"> skrive enkle fiktive tekster og små sagtekster 	<ul style="list-style-type: none"> skrive sammenhængende fiktions- og fagtekster 	<ul style="list-style-type: none"> strukturere og skrive tekster i forskellige fikti-ve og ikke-fiktive genrer
<ul style="list-style-type: none"> finde information i tekster og organisere ideer til egen skrivning 	<ul style="list-style-type: none"> søge information i digitale og trykte tekster og planlægge den efterfølgende skrivning 	<ul style="list-style-type: none"> indsamle og disponere stof før skrivning samt skrive fra ide til færdig tekst
<ul style="list-style-type: none"> disponere egne tekster med overskrift, indledning, indhold og slutning 	<ul style="list-style-type: none"> strukturere egen tekst kronologisk 	<ul style="list-style-type: none"> strukturere og variere eget skriftsprog og skabe sammenhæng mellem sætninger og afsnit
<ul style="list-style-type: none"> skrive berettende og kreativt med et passende ordforråd til forskellige formål 	<ul style="list-style-type: none"> skrive beskrivende, refererende og kreativt med et ordforråd tilpasset forskellige teksttyper 	<ul style="list-style-type: none"> skrive kommenterende, forklarende og argumenterende med et ordforråd tilpasset forskellige teksttyper
<ul style="list-style-type: none"> stave til lydrette og hyppige ord i egne tekster 	<ul style="list-style-type: none"> følge generelle lydregler i stavning og anvende afsnit og enkel tegnsætning 	<ul style="list-style-type: none"> stave alle almindelige ord sikkert, bruge korrekte bøjningsformer og anvende afsnit og hensigtsmæssig tegnsætning
<ul style="list-style-type: none"> udtrykke sig i enkle produktioner med billede og tekst 	<ul style="list-style-type: none"> anvende et enkelt layout i såvel håndskrevet som elektronisk tekst 	<ul style="list-style-type: none"> layoute tekster til bestemte formål og modtage
<ul style="list-style-type: none"> skrive de små og store bogstaver i håndskrift 	<ul style="list-style-type: none"> skrive med sammenbundet og funktionel håndskrift 	<ul style="list-style-type: none"> skrive med sammenbundet og funktionel håndskrift
<ul style="list-style-type: none"> skrive på computer 	<ul style="list-style-type: none"> skrive på computer med enkel skriveteknik 	<ul style="list-style-type: none"> skrive på computer med funktionel skriveteknik
<ul style="list-style-type: none"> orientere sig i digitale tekster og anvende tekstbehandling i skrive-processen 	<ul style="list-style-type: none"> anvende grundlæggende tekstbehandling og søge på internet 	<ul style="list-style-type: none"> kunne søge hensigtsmæssigt på internettet og bruge tekstbehandling varieret i egne skriveprocesser

- bruge skrivning til at fastholde og støtte egne tanker

- bruge skrivning til at fastholde og strukturere ideer og tanker

- bruge skrivning bevidst som støtte for tænkning

Bilag 4

Fælles Mål 2009 - Børnehaveklassen

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

Børnenes kendskab til bogstavernes navn, form og lyd indgår i en funktionel sammenhæng.

Børnene får mulighed for at eksperimentere med tidlig skrivning ved at tegne/skrive små fortællinger, beretninger, beskrivelser m.m. såvel med håndskrift som på computer.

Det

Tidlig skrivning og læsning	
<ul style="list-style-type: none">• lege, improvisere og eksperimentere med rim, rytme, sproglyde og ord	Undervisningen omfatter aktiviteter og lege med lyde, rim, rytmer og grafiske symboler, herunder bogstaver og tal.
<ul style="list-style-type: none">• have kendskab til bogstavernes navn, form og lyd	skrevne sprog
<ul style="list-style-type: none">• lege og eksperimentere med sætnings- og orddannelse	Undervisningen giver børnene rige muligheder for at reflektere over sproget, herunder lege og eksperimentere med ord- og sætningsdannelse. Undervisningen lægger vægt på systematisk udvikling af ord- og begrebsforståelse.
<ul style="list-style-type: none">• lege og eksperimentere med skrift og skrevne meddelelser som middel til kommunikation	Børnene gør erfaringer med at meddele sig gennem tegninger og tidlig skrivning, herunder såvel selvopfundne tegn, skribleskrift og bogstaver. Undervisningen fremmer børnenes indsigt i, at sproget er et kommunikationsmiddel, der gør, at man kan meddele sig til andre i tale og skrift.
<ul style="list-style-type: none">• bruge bogstaver og eksperimentere med ord og sætninger i egen håndskrift og på computer	
<ul style="list-style-type: none">• eksperimentere med forskellige af hverdagens skrivegenrer	

- eksperimentere med at læse små tekster.

Fra starten af børnehaveklassen tilskyndes børnene til at lege sig ind i rollen som læser ved at sidde med en bog og eksperimentere med at læse for sig selv eller andre. Udsmykning og bøger i klassen inspirerer børnene til egen tekstproduktion og tidlig læsning af bøger.

I forbindelse med børnenes tidlige skrivning samtales om forskellige hverdagsgenrer: ønskesedler, huske-sedler, opskrifter, breve m.m.

Side 17

Bilag 5

Dysleksi (ordblindhed) er en af flere specifikke former for indlæringsvanskeligheder. Det er en specifik sproglig vanskelighed af medfødt oprindelse. Dysleksi er karakteriseret ved vanskeligheder med ordafkodning, som sædvanligvis skyldes problemer med fonologisk forarbejdning. Disse vanskeligheder i ordafkodning er ofte uventede set i forhold til personens alder og andre kognitive og indlæringsmæssige evner. Disse problemer er ikke resultatet af generelle udviklingsvanskeligheder eller sansemæssige skader.

Dysleksi kommer til udtryk i flere forskellige sproglige vanskeligheder, og ofte omfatter det i tillæg til omfattende problemer med læsning, også store problemer med at tilegne sig færdighed i skrivning og stavning (Lyon, G.R. 1995). Arbejdsdefinition opstillet af The Orton Dysleksia Society Research Committee, USA 1994.

Der er mange former for læsevanskeligheder. De, der er sværest ramt, kaldes dyslektikere (ordblinde). Det er cirka 4% af befolkningen. Andre grupper med læsevanskeligheder er læseretarderede, læsesvage, funktionelle analfabeter og alektikere. Tilsammen udgør de 10-20 %.

Tidlige kendetegn

Tidlige kendetegn i småbørnsalderen er fx.

- Dysleksi i familien
- Forsinket taleudvikling
- Ordmobiliseringsvanskeligheder
- Udtalevanskeligheder

- Viser ingen interesse for bogstaver i sit navn eller i bøger
- Dårlig hukommelse for rim og remser
- Dårlig lytteopmærksomhed

Kendetegn i børnehaveklassen er fx:

- Vanskeligheder med at rime
- Vanskeligheder med at huske bogstaver og tal
- Vanskeligheder med at huske ord
- Vanskeligheder med at dele ord i mindre dele

Kendetegn i 1. klasse er fx:

- Vanskeligheder med at lære alfabetet
- Vanskeligheder med at omsætte bogstaver til lyd
- Vanskeligheder med at omsætte bogstavfølger til ord
- Vanskeligheder med at genkende ord i læsning
- Vanskeligheder med stavning

Kendetegn i senere klasser er fx:

- Læsevanskeligheder (afkodning af teksten)
- Stavevanskeligheder
- Forståelsesvanskeligheder
- Sociale vanskeligheder
- Følelsesmæssige vanskeligheder
- Adfærdsmæssige vanskeligheder